

Slakta inte psykoterapeututbildningarna!

Av Sveriges 18 psykoterapeututbildningar får endast fyra godkänt av Högskoleverket. Man vill därför slakta de utbildningar som idag drivs i privat regi och koncentrera utbildningen till universiteten. Men det är just mångfalden som är jordmånen för utvecklingen av olika spetskompetenser.

I maj 2007 publicerade Högskoleverket en utvärdering av samtliga psykoterapeututbildningar, universitetsanknutna såväl som enskilda, som leder fram till psykoterapeutexamen, alltså förutsättningen för att erhålla Socialstyrelsens legitimation som psykoterapeut. Resultatet var uppseendeväckande. Av sammanlagt 18 utbildningar befanns endast fyra vara av godtagbar kvalitet.

Kanske ännu mera uppseendeväckande är den förströdda, knappt märkbara reaktion som granskningen fått i medierna och i den politiska debatten. Blott en andeviskning jämfört med den hetsiga debatten kring våld, farlighet och önskvärdheten av tvång inom psykiatri. Är psykoterapin ett lättviktigt kapitel, kanske »ett njutningsmedel för överklassen«, som Kolingens sa om tandborsten?

Sanningen är att psykoterapi historiskt aldrig haft någon framträdande plats inom den akademiska utbildningsvärlden, och den har i föga utsträckning varit föremål för politikernas intresse. Initiativen till utveckling och utbildning har mestadels kommit från annat håll, statens engagemang har varit minst sagt måttligt. De olika psykoterapeut-

piinriktningar som vuxit fram har initierats av internationell utveckling och har sedan i olika utsträckning fått fäste i Sverige.

De utbildningar som Högskoleverket granskar är alltså övervägande privata eller snarare kollektiva verksamheter, utan ekonomiskt stöd och med begränsade resurser. Intäkterna består i kursavgifter från studenter, som i flertalet fall själva bekostar sin utbildning samtidigt som de måste försörja sig och eventuella familjemedlemmar. Det som driver dem är medvetenheten om att deras samhällsbekostade ämbetsexamen – en sådan har ju flertalet – inte ger tillräcklig kompetens för att behandla svåra psykiska problem. Lärare och studenter bemödar sig alltså att åstadkomma rimliga utbildningsresultat under knapphetens kalla stjärna.

När man läser Högskoleverkets rapport slås man av att även de universitetsanknutna utbildningarna behandlas njuggt och är lågt prioriterade inom sina institutioner. Är det här resultatet av en samhällssyn som inte frigjort sig från skamtänkandet och som skapat en märklig låginkomstgrupp bestående av psykoterapeuter, som prutar på sina arvoden när det gäller klienter som annars inte har råd med terapi? Detta är svår-förståeligt eftersom det råder enighet om samhällets behov av psykoterapeuter.

Högskoleverkets bedömargrupp vill måna om psykoterapeututbildningar med kvalitet och framhåller behovet av psykoterapeuter även i framtiden. Man föreslår att staten via universiteten tar större ansvar för psykoterapeututbildningen.

Sent skall syndaren vakna! Det är naturligtvis absurd att den tyngsta bördan vilat på, och att de mest kvalificerade insatserna utförts av, enskilda utbildningsföretag, utan samhällsstöd och utan ekonomiska resurser. Psykoterapeutstudenter är en redan välutbildad och högt kvalificerad grupp driven av höga ambitioner. De borde komma i åtnjutande av en mera värdig utbildningssituation.

För att garantera utbildningens kvalitet behövs det en ännu icke-existerande basutbildning (även om läkar- och psykologutbildningen har vissa delar inbyggda), som kan tillgodse kraven på översiktighet, anknytning till neurovetenskaper och utveckling av ett vetenskapligt förhållningssätt. Denna utbildning bör byggas upp på samtliga universitet och vara genomgången före antagning till någon fortsatt psykoterapeutisk skolning.

Men att som Högskoleverket föreslår slakta de utbildningar som redan finns vore att kasta ut barnet med badvattnet. Dessa drivs av eldsjälarna med stor erfarenhet och kunskap inom sitt område och som har mycket att förmedla till sina studenter. Där finns jordmånen för att fortsättningsvis utveckla ovärderlig spetskompetens. Givetvis behövs det ekonomiska stöd, som varje utbildning med övergripande betydelse för människors hälsotillstånd bör

Psykiateri har historiskt aldrig haft någon framträdande plats inom den akademiska utbildningsvärlden, konstaterar Lars Tavon.

berättiga till. Vi behöver också tillföra internationellt välrenommerade utbildningar som ännu inte erkänts som legitimationsgrundande i Sverige.

Bedömargruppens konkreta exempel på »allvarliga brister« inom enskilda utbildningar är svepande, onyanserade och stundom motsägelsefulla. Man framhåller sällan de goda kvaliteterna och man undviker att diskutera de ekonomiska och praktiska realiteterna. Den relativa mångfalden ses inte som en utvecklingspotential.

För några år sedan summerade den amerikanske psykoterapeuten Irvin Yalom vid 70 års ålder sina erfarenheter i boken »Terapins gåva«. Han menade att vi aldrig kan ha en sorts terapi för alla människor, utan kanske tvärtom måste skapa en ny terapi för varje klient. Här ger han sitt erkännande till den mångfald och kreativitet utan vilka inga mänskliga framsteg någonsin kan göras.

■ *Potentiella bindningar eller jävsförhållanden: Jag är lärare vid Stockholms institut för psykodrama, sociometri och grupp-psykoterapi, vars utbildningar ej är legitimationsgrundande. Jag innehar aktier i AB Psykoterapisällskapet, som är en av de granskade utbildningsenheterna.*

LARS TAVON
leg läkare, leg psykoterapeut,
Stockholm
lars.tavon.01@ptj.se